

Foucault, Michel

میشل فوکو ...

نووسینی : حیدر همدانی

میشل فوکو فیلسوف کی فرائسی بوو که له نوان ساڼی (1926-1984) دا ژباوه . فوکو وک فیلسوف کی نوځکه را (یان پستمدرنیست) Postmodernist کاریگری گوری له سره فلسفه هاوچرخماندا هیه .

کارکانه/ بچونه کانی فوکو په یواځو که نړی سره کی فلسفه بریتیه له چاودریکړنی که مځکه و یارم تیدان به نازادبوونی مرغه کان . هر له م روانگه یوه فوکو رخنه کانی ناراسته کی که مځکه ی مدرن Modern و دامودزگان کانی دکرد . په کم کته بی گرینگی فوکو کته بی مژووی شته The History of Madness بوو که له سا 1961 چاپکرا . نه و له کته بیدا ای خه دد بیت سه باره به مامو کړنی که مځکه و دسه اتداران به درژایه مژوو له که که سانکه که له رووی د روانپوه Psychic یان عقیقه و Mental نه خشن . له ردا فوکو رخنه ی توند دگره له که مځکه و دسه اتدارانی مدرن سه باره به شته کان و په یواکه که له سه رده می بوژانه ودا (یان رنسانسدا) Renaissance مامو کی که مځکه و دسه اتداران له ناست شته کان زه مرغه فانه تر (یان نینسانتر) بوو چونکه نه وکات شته کان به نه خشن له قه م نه ددران به کو تیا وکو خه کان کی جیواز سه یر دکران و وک خه کان تریش نازاد بوون . نه وکات شته نه بوونی نه بوو و که سیش دسه سه ر نه دکره به به هانه یان پاساوی شته تی .

فوکو دده که که مکه کانی شته و د روان نه خشن و هته له واقعدا بوونیان نیه به کو نه م که مکه نه له سه ر بنده مایه کی (یان به چوونه کی) که مکه لایه تی Social دا نژاون . نه و مژووی په یدا بوونی نه م که مکه نه د که مکه نه و به سه ده ی حقه که نه وکات وورده وورده ووشه که لی شته و سه ر شته و نان رمال و هته که وتنه سه ر زاران . نه م ش وایکړد که که مځکه و کار به دستان مامو ی جیواز بکه نه له ناست نه و که سانیه که به شته و نان رمال له قه م نه ددران نه گینه په ش داتاشرانی نه م که مکه نه هه موو تاکه کانی که مځکه به که سانیه کی ناسایی (یان نرمال) Normal د زانران و که مځکه ش دا به ش نه کرابوو به عاقه و شته یان عقه و ناعقه .

فکھ ھروھا دتت کھ ھموو پلبندی Categorizations و پناسکان Definitions ل جھاندا دوو روویان ھ ی ک ی ککیان حقیقت The Truth و ئوی تریان دتتات Power . ئو پئیوای ک ئو دتتات ک حقیقت دروست دتتات نک حقیقت دتتات دروست بکات . لردا ل مئت لئ پئیوئندی نوان ھردوو چمکی حقیقت و دتتات فکھ و نیچھاووان بپچھوانئ ئفلاتوون ک پئیوای ک حقیقت دتتات دروست دتتات .

فکھ دتتت ک اددی کاریگر لئ سھر ھر گوتارک Discourse وستاوتت سھر راددی ھبوونی دتتات و ھر کاتک ک دتتات زیاتر بت ئوا کاریگر لئ سھر گوتارک کان زیاتر دتت . گوتاریش ب گوتاری پئناسی فکھ بریتی ل کئی رووانگ Perspectives و ھوئتت کان و ئو پرسیارانی ک دوروژندرئ سبارت ب ببتک . ئو ھروھا دتت ک دتتات لھموو شوئندکدا ھ ی ، لئ سیاستدا ، لئ مادتدا ، لھاوئیتیداو ھتد و ھر تاککیش ل ھمان کاتدا دتتات پیاد دتتات و دتتاتیشی بئسردا دتت پئندرئ . دتتت ک ستروکتور (یان بونیادی) دتتات بگدرئ ل رگئی بھرھوئستکاری بئام پئویست ک بھرھوئستکاری ک دھئندرانئ و ئکخراو بت .

لای فکھ مئعریف Knowledge و دتتاتیش بئیکو و گرهراون و لئم بارئو دتت : پیادکردنی دتتات ب مئعریف سئراگرئ و ناشکرئ ک مئعریف دتتات بھرھم نھئنت .

دووئم کتبی گرینگی فکھ بئناوی پئیدا بوونی کلینیک The Birth of the Clinic ک لئ سالی 1963 چاپکرا . ئو لئم کتبییدا باسی کاریگر ریکانی پئشکوئتی پیشی پزیشکی دتتات و رخنئی توند دگرئ ل نئخشانئکان و سیستمی چاودریکردنی نئخش ب گشتی و پئیوای ک سئرئ ای بوونی دئرمان و چارئ سئری پئشکوئتوو بئام مامئئی پزیشک کان لگئ نئخشانئکاندا مرئفانئ نیئ بئکو ئوان وا لئ مرئف دئوانن ھروئک تئیا بریتی بت ل ک مئک ئئندام و کئئندام ک بئیکو و بئستراون .

لئ کتبی پابئندی تی و سزا Discipline and Punish فکھ باسی پئیدا بوونی زیندان Prison دتتات رخنئی توند لئ سیستمی مئدرنی زیندانئکان دگرئ و پئیوای ک زئر نامرئفانئ Inhumane و بئراووردی دتتات لگئ سزای لئ سئدارانی (یان ئئعدام کردنی) زیندانیئکان بئبئچاوی خئکئو لئ سئدئکانی ناوئاستدا . فکھ دتتت ک ئوکات زیندانیئکان ئگئر تاوانباریش بوونای ئوا

لایان بـشـکی زـر لـ خـکـوـ بـچـاوی هاوسـی Sympathy یان بـلایـنـی کـمـوـ بـچـاوی بـزـیـانـوـ سـیر دـکران بـمـام جـلـادـکان مایـی بـزاری و نـفرـتی خـکـ بوون تـنـانـت باویش بوو کـ هـنـدک جار خـپـشانـدان بـکرایـ بـ ئازادکردنی تاوانباران . لـ رـژگاری مـدـرندا سزاکان بـشـوـبـکی شاراو و نهـنی پیادـدـکران لـلایـن دـسـاتـو و دـسـاتـدارانیش خـیان مـرـفـیـروـران و دـستانـ نمایش دـکن . فـکـ هـروـها دـتـ کـ لـ زیندانـکاندا هـوـی کـنـترـکردنی بـندکراوان دـدرت لـ رووی کـمـایـتیـوـ چونکـ کاربـدـستان پـیانوایـ کـ ئـم مـتـدـ کاریگـری زیاتر لـ ئـشـکـنجـدانی جـستـی زیندانیـکان . بـیـ فـکـ سیستـمی مـدـرنـی سزاکان بـ چـواشـکار دـزانـت و پـیوایـ کـ سیستـمی کی دـندانـ Brutal و دواکـوتـوانـی Primitive و بـ پـچـوانـشـو سیستـمی کـنی سزادان ئینسانیتـر و راستگـیانـتربوو .

کتـبـکی دیکـی فـکـ بـناوی مـژووی گـزبـازیـ (یان سـکـسـواـیتیـ) History of Sexuality کـ تیایدا باس لـ دید و هـوـستـکانی تاکـکان و کـمـگـ دـکات سـبارت بـ سـکـس (یان رـگـزبـازی) Sex بـدرـژیـی مـژوو . فـکـ ئـو بانگـشـیـ رت دـکاتـو کـ پـیوایـ کـ کـمـگـی مـدـرن لـ کـمـگـکانی پـشووتر لـبووردـتر لـ ئاست مـسـلـکانی رـگـزبـازی . ئـو دـتـ کـ کـمـگـی مـدـرن پـناسـی رـگـزبـازی کردوو هـتا بتوانـت کـنـترـلی بکات . هـر بـ ئـم مـبـستـش چـنـدین چـمـکی نوی داـشتوو وـکو جیارـگـزبـازی Heterosexuality و هاوـرـگـزبـازی Homosexuality و هـتـد لـ کاتـکـدا لـ کـمـگـ کـنـکاندا بـ نموونـ خـکـانـک هـبوون هاوـگـزبـازبوون بـمـام لای ئـوان چـمـکی هاوـگـزبـازی بوونی نـبوو بـکو تـنـیا بـپراکتیک خـکـانـک هـبوون کـ هاوـگـزبـازبوون . فـکـ دـت کـ لـ کـمـگـی سـرمایـداریدا سـرنجـکان چـ دـکرانـ سـر هـوـست یان مـبـستـ سـکـسیـکان نـک رـفتار سـکـسیـکان چونکـ رـفتار سـکـسیـکان کـنـترـ دـکران لـ رـگـی هـوـستـکانی مـرـفـو سـبارت بـ سـکـس کـ ئـمـش رـنگـدانـوی بنچینـکانی شوناسـی تاکـکان ، بـیـ مـرفـخـی لادـدات لـ دـربـینی هـست و ئارـزووی سـکـسیانـی خـی ئـگـر بزائـت کـ ئـم هـست و ئارـزووانـ لـلایـن کـسانـکـو بـلادان لـ پـوـر (یان نـرمـ) Norms کـمـایـتیـکان لـقـمـدـرت بـ نموونـ هاوـگـزبـازی کـ بـگومان لـم حاـتـدا کاردـکاتـ سـر پـلـوپایـ و کـسایـتی مـرفـ لـ کـمـگـدا .